

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Konrad Wytrykowski

Ławnik SN Grzegorz Swaczyna

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 8 września 2021 r.
odwołań obwinionego, obrońcy obwinionego, Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów
Sądów Wojskowych oraz Krajowej Rady Sądownictwa od
wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w (...) z dnia 8 lipca 2019 r.
na podstawie art. 92, 93 §1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.
Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j.) oraz § 83a ust. 2
Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Regulamin Sądu
Najwyższego (Dz.U.z 2018 r. poz. 660)

p o s t a n o w i ł:

1. stwierdzić, iż w przedmiotowej sprawie sąd został obsadzony niezgodnie z przepisami prawa;
2. sprawę przekazać Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej celem wyznaczenia właściwego składu orzekającego;

UZASADNIENIE

W dniu 11 grudnia 2019 r. do Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej wpłynęły przekazane przez Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w (...) odwołania: obwinionego, obrońcy obwinionego, Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych oraz Krajowej Rady Sądownictwa od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w (...) z 8 lipca 2019 r. Wyrokiem tym Sąd Apelacyjny- Sąd

Dyscyplinarny w (...). uznał sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego W. D. C. winnym popełnienia zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 37 § 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. 2018, poz.1921 t.j.) i za to wymierzył mu karę łączną dyscyplinarną w postaci obniżenia uposażenia zasadniczego sędziego o 10 % na okres 8 miesięcy.

Zarządzeniem z 17 grudnia 2019 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej wyznaczył do rozpoznania złożonych odwołań skład orzekający: SSN Ryszarda Witkowskiego, SSN Konrada Wytrykowskiego oraz ławnika SN.

Postanowieniem z 14 stycznia 2020 r. Sąd Najwyższy – Izba Dyscyplinarna uwzględnił złożony przez SSN R. W. wniosek, wyłączając sędziego od orzekania w sprawie.

W związku z powyższym, zarządzeniem z 15 stycznia 2020 roku Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej wyznaczył w miejsce SSN Ryszarda Witkowskiego, SSN Tomasza Przesławskiego jako sprawozdawcę i przewodniczącego sprawy.

SSN Tomasz Przesławski zarządzeniem z 19 lutego 2020 r. wyznaczył termin rozpoznania sprawy na 19 maja 2020 r.

Następnie, zarządzeniem z 4 maja 2020 r. SSN T. P. wydał zarządzenie o zdjęciu sprawy z wokandy z uwagi na treść zarządzenia Nr 55/2020 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

W związku z Zarządzeniem Nr 84/2021 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego uchylającym Zarządzenie nr 55/2020 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego SSN Ryszarda Witkowski wz. Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej przekazał Sekretariatowi Wydziału II Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do rozpoznania m.in. sprawę sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego W. D. C..

Zarządzeniem z 27 lipca 2021 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej zmienił zarządzenie dot. składu orzekającego w ten sposób, że

w miejsce SSN Tomasza Przesławskiego wyznaczył SSN Małgorzatę Bednarek równocześnie wyznaczając SSN Małgorzatę Bednarek sprawozdawcą i przewodniczącym sprawy. Z treści zarządzenia wynika, iż podstawę decyzji w przedmiocie przydziału sprawy do referatu innego sędziego było wejście w życie zarządzenia Nr 83/2021 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 16 lipca 2021 r. w sprawie procentowego udziału w przydziale spraw Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Prezesowi Sądu Najwyższego, przewodniczącemu i zastępcy przewodniczącego wydziału w izbie Sądu Najwyższego, Rzecznikowi Prasowemu i zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, w którym w § 1 ust. 2 pkt 2 wskazano procentowy udział Prezesa Sądu Najwyższego w przydziale na poziomie 25 %.

Zarządzeniem z 22 sierpnia 2021 r. przewodniczący niniejszego składu orzekającego zwrócił Prezesowi Sądu Najwyższego akta sprawy z prośbą o wyjaśnienie podstaw prawnych i faktycznych zmiany zarządzenia z 27 lipca 2021 r. o zmianie składu orzekającego wskazując, że treść zarządzenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w przedmiocie obniżenia procentowego udziału w przydziale spraw nie może stanowić podstawy zmiany składu orzekającego w sprawach, w których skład ten został wyznaczony przed dniem wejścia w życie ww. zarządzenia.

Pismem z 9 sierpnia 2021 r. Prezes Sądu Najwyższego wskazał, że zmiana składu orzekającego wynika z wejścia w życie zarządzenia Nr 83/2021 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2021. Motywując swoje stanowisko Prezes Sądu Najwyższego wskazał, że w sprawie *„nie odbyła się żadna narada wstępna ani nie podejmowano innych czynności związanych z przygotowaniem, poza wydaniem zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy”*.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Przepis § 83a Regulaminu Sądu Najwyższego w brzmieniu obowiązującym od 24 czerwca 2021 r. w ust. 4 reguluje obowiązek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego określenia procentowego udziału w przydziale spraw. Zgodnie z ust. 5 przywołanego przepisu, w przydziale pomija się:

1. sędziów, o których mowa w ust. 4 (Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Sądu Najwyższego, przewodniczącego wydziału, zastępcy przewodniczącego wydziału, Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, Nadzwyczajnego Rzecznika Dyscyplinarnego, zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, Rzecznika Prasowego, zastępcy Rzecznika Prasowego oraz sędziego Sądu Najwyższego jeżeli jest to uzasadnione publicznym charakterem funkcji sprawowanej przez tego sędziego lub sędzia ten wykonuje zadania na rzecz Sądu Najwyższego zlecone mu do wykonania przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego), w zakresie spraw ponad procentowy udział w przydziale spraw określony na podstawie tego przepisu;

2) sędziów, którzy nie mogą orzekać ze względu na wystąpienie długotrwałej i uzasadnionej przeszkody, w szczególności choroby;

3) sędziów delegowanych do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym, w przypadku sprawy, która podlega rozpoznaniu w składzie jednego sędziego;

4) sędziów, którym uprzednio przydzielono wniosek lub środek zaskarżenia zgodnie z ust. 6;

5) sędziów, którym do przejścia w stan spoczynku pozostało mniej niż 6 miesięcy, w przypadku gdy Prezes Sądu Najwyższego uzna takie pominięcie za celowe we wszystkich lub niektórych kategoriach spraw, dla których prowadzone jest odrębne repertorium.

Zarządzeniem Nr 83/2021 Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ustalił procentowy udział w przydziale spraw Prezesowi Sadu Najwyższego na poziomie 25 %,

W ocenie Sądu, treść przepisu § 83a Regulaminu nie może stanowić podstawy zmiany składu orzekającego w odniesieniu do spraw, w których skład ten

został już wyznaczony, jak również takiej możliwości nie daje żaden przepis przejściowy wprowadzający ww. zmianę. Z treści przepisu w sposób jednoznaczny wynika bowiem, że treść ww. regulacji dotyczy spraw, w których nie został wyznaczany skład orzekający przed dniem wejścia w życie zmienionego przepisu. Przepis ten umożliwia – z uwagi na zmniejszony procentowy udział wpływu wymienionych w przepisie tym sędziów funkcyjnych - pominięcie danego sędziego ponad jego procentowy udział, nie stanowi natomiast podstawy do zmiany referenta spraw znajdujących się już w referacie/ przydzielonej sędziemu, które procentowy wpływ spraw został następnie zmniejszony.

Nie sposób w tym miejscu zgodzić ze stanowiskiem Prezesa Sądu Najwyższego Kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej wyrażonym z piśmie z dnia 9 sierpnia 2021 r., w którym stwierdza się, że brak wyznaczenia w sprawie terminu narady wstępnej oraz niepodejmowanie w sprawie „żadnych czynności związanych z przygotowaniem, poza wydaniem zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy” uzasadnia zmianę składu orzekającego. Kryterium rodzaju dokonanych czynności procesowych w danej sprawie nie jest tym, które decyduje o tym, czy dana sprawa winna dalej znajdować się w referacie sędziego, którego referat wskutek wejścia życie zmienionej treści § 83a Regulaminu Sądu Najwyższego uległ procentowemu zmniejszeniu.

Należy mieć na uwadze, że przepis § 83a Regulaminu enumeratywnie wskazuje przypadki, gdy możliwe jest przydzielenie innemu sędziemu sprawy już przydzielonej. Może mieć to miejsce w przypadku: rozpoczęcia przez sędziego orzekania w danej izbie, w przypadku zakończenia przez sędziego orzekania w Sądzie Najwyższym albo orzekania w danej izbie, wystąpienia po stronie sędziego długotrwałej i uzasadnionej przeszkody w orzekaniu, w szczególności choroby, jeżeli jest to uzasadnione stanem zaległości w izbie. Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowa sprawa zarządzeniem z dnia 15 stycznia 2020 r. przydzielona SSN Tomasz Przesławski zaś w sprawie nie zaszły żadne okoliczności nie tylko uzasadniające ale i umożliwiające przydzielania spraw innemu niż wyznaczony zarządzeniem z 16 stycznia 2020 r. sędziemu wyznaczonemu w oparciu o przepis §83a ust . 2 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy miał przy tym na uwadze, że wszelkie zmiany składu sądu niewynikające z przepisów prawa, a zwłaszcza mające swoje źródło w samowoli czynników administracyjnych naruszają zasadę nieusuwalności sędziów stanowiącą nieodłączną gwarancję niezawisłości sędziowskiej. Gwarancje niezawisłości i bezstronności wymagają istnienia zasad, w szczególności co do składu organu, powoływania jego członków, okresu trwania ich kadencji oraz powodów ich wyłączenia lub odwołania, pozwalających wykluczyć, w przekonaniu uczestników postępowania, wszelką uzasadnioną wątpliwość co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych oraz neutralności względem ścierających się przed nim interesów [wyroki: z dnia 19 września 2006 r., Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 66 i przytoczone tam orzecznictwo].

W związku z powyższym postanowiono jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.